

Nederlands Verbond voor Progressief Jodendom, Jaarverslag 2016

Inhoud

1. Inleiding	pag. 2
2. Bestuur	pag. 2
3. Arza	pag. 3
4. Bij Leven en Welzijn	pag. 4
5. CIDI	pag. 4
6. CIO	pag. 4
7. CJO	pag. 5
8. Jong LJG Netzer	pag. 5
9. Landelijke Dialoog Commissie	pag.10
10. Levisson Instituut	pag.11
11. Ojec	pag.13
12. Sja'ar	pag.15
13. Stichting Levend Joods Geloof/ Joods nu	pag.16
14. Bijzondere gebeurtenissen	pag.16
15. Berichten uit de diverse kehillot	pag.18

1. Inleiding

De progressief joodse gemeenschap in Nederland, bestaand uit tien gemeenten: Amsterdam, Brabant, Den Haag, Flevoland, Gelderland, Friesland, Noord-Nederland, Rotterdam, Twente en Utrecht, is een moderne, krachtige gemeenschap. De samenwerking tussen rabbijnen, besturen en leden is intensief en het bestuur van het NVPJ houdt intensief contact met de tien gemeenten.

Het NVPJ vertegenwoordigt de tien gemeenten landelijk in diverse organisaties, internationaal in de World Union for Progressive Judaism (WUPJ) en in de European Union for Progressive Judaism (EUPJ).

Naast de tien gemeenten kent het NVPJ:

- a. Vier eigen projectorganisaties: de Stichting Robert A. Levisson, de Stichting Sja'ar, de Stichting Levend Joods Geloof en Landelijke Dialoogcommissie.
- b. Drie gelieerde organisaties: ARZA, Jong LJG/Netzer en de Federatie van Progressief Joodse Vrouwen (opgeheven m.i.v. maart 2016).

Deze organisaties zijn vertegenwoordigd in het hoofdbestuur.

[Terug naar inhoud](#)

2. Bestuur

In 2016 heeft zich de volgende bestuurswisseling voorgedaan:

Chanan Aronson heeft het DB-HB van het NVPJ per december 2016 verlaten. Dit na zes jaar DB-HB en op speciaal verzoek nog een jaar extra. Voorafgaand aan deze zeven jaar was Chanan Aronson vier jaar ambtelijk secretaris.

Frank Cohn, vertegenwoordiger van LJG Den Haag in het HB, heeft per maart 2016 het DB versterkt en Ohad Topper, voorzitter LJG Den Haag, nam per maart 2016 de plaats in het HB van Frank Cohn over.

Liane van Dantzig is per maart 2016 toegetreden tot het DB-HB van het NVPJ.

Het dagelijks bestuur bestond in 2016 uit: Ron van der Wieken: voorzitter; Erik Friedeberg: penningmeester; Ellen Schrijver-Stokvis: secretaris; Chanan Aronson: vicevoorzitter; Hannah Verhulst: lid; Henri Heijmans, lid; Lena Herman-ten Cate, lid; Rudi Querido, lid en vanaf maart 2016 Liane van Dantzig en Frank Cohn, beiden lid.

Het hoofdbestuur bestond in 2016 uit: de leden van het dagelijks bestuur, de rabbijnen Albert Ringer en Menno ten Brink, de voorzitters van de kehillot: Anne v.d. Zwan (Friesland), Bert Oude Engberink (Twente), Fred Salomon (Amsterdam), Leopold Hertzberger (Rotterdam), Lex v.d. Star (Noord-Nederland), Leonie Querido (Utrecht), Michael Mendel (Gelderland), Brabant en Flevoland werden vertegenwoordigd door de secretarissen, resp. Hans Schippers en Harry Knot, Den Haag tot maart 2016 door oud voorzitter Frank Cohn en vanaf maart 2016 door Ohad Topper, de huidige voorzitter, Ella Wijnschenk (Levisson), Ron van der Wieken (St. Levend Joods Geloof), Jurian den Hartog (Jong LJG/Netzer), Kine Sittig, (Federatie voor Progressief. Joodse Vrouwen) tot 1 maart 2016, Philip Menco (Sja'ar), Rosa van der Wieken (Arza) en Simon Cohen (Landelijke Dialoog Commissie)

Het hoofdbestuur heeft in 2016 viermaal vergaderd, het dagelijks bestuur zesmaal.

Statutenwijziging:

Per 8 augustus 2016 is er een statutenwijziging doorgevoerd. Deze statutenwijziging houdt in:

- Bij toetreding tot een bestuur of commissie dient de kandidaat lid te zijn van een van de onder het Verbond vallende kehillot.
- Een kehilla dient een vaste vervanger aan te wijzen die, in geval van verhindering van de aangewezen vertegenwoordiger, de vergadering zal bijwonen.

Tevens is er een reglement aan de statuten toegevoegd. Dit reglement regelt in

- Artikel 1 de stemverhoudingen binnen het hoofdbestuur van het Verbond
- Artikel 2 de jaarrekening van Sja'ar wordt na goedkeuring door het bestuur (van Sja'ar) goedgekeurd door het bestuur van het Verbond en deze goedkeuring strekt tot décharge van de penningmeester (van Sja'ar).

[Terug naar inhoud](#)

3. Arza

Bestuur

Het bestuur vergadert gemiddeld vijf á zes keer per jaar. De algemene ledenvergadering 2016 werd op zondag 22 mei gehouden, dit keer in combinatie met een reünie van de succesvolle solidariteitsreis naar Israël van november 2015. Tijdens de reünie werd de leden een gelegenheid geboden om kritiek en opmerkingen te maken over de reis, alsmede verzoeken en nuttige tips voor de komende reis (gepland november 2017). De samenstelling van het bestuur eind 2016 is: Rosa van der Wieken, voorzitter, Sharon Garcia, Anna van der Wieken, Frank Cohn en Roel van Nieuwenhoven, penningmeester. Voor uitbreiding van het bestuur door leden - m.n. buiten Amsterdam - houden wij ons van harte aanbevolen!

Relatie Federatie Nederlandse Zionisten

Drie bestuursleden vertegenwoordigen de belangen van ARZA in de zionistische federatie: Rosa van der Wieken, Roel van Nieuwenhoven en Frank Cohn (als opvolger van Joop Slager). Rosa van der Wieken is tevens voorzitter van de FNZ. Gelet op het animo binnen het bestuur bleek de FNZ in 2016 de perikelen uit de verkiezingsstrijd van 2015 nog niet te boven gekomen. Wel heeft er een bestuurswissel plaatsgevonden: na drie jaar is de vertegenwoordiger vanuit de FNZ (in het CJO) Edward Weisz vervangen door Roel van Nieuwenhoven.

Financiën

De financiële positie van ARZA is onveranderd stabiel gebleven. Helaas bleek ook in 2016 dat de ontvangen contributies (na een forse verlaging in 2015 in de hoop meer leden te kunnen verwerven) achterbleven bij de verwachting. Aan drie instanties in Israël kon ARZA in 2016 substantiële donaties overmaken: Barmitswe project Beit Eden in Ramle, JadbeJad school in Jerusalem en New Israel Fund. Daarnaast stelden de leden Ruud en Thea Koster ons in staat een fors bedrag aan IRAC te doneren.

Ledenwerving

Het ledenaantal schommelt rond de 400 leden. Pogingen om een (automatisch, tenzij) lidmaatschap van ARZA te koppelen aan een lidmaatschap van een LJG-gemeente zijn helaas niet van de grond gekomen.

Activiteiten

Hoewel het bestuur de nodige energie en tijd heeft gestoken in het –samen met andere partijen – organiseren van activiteiten heeft dit niet geleid tot concrete zaken. Vaak bleek de haalbaarheid te wankel op basis van verwachte bezoekersaantallen in combinatie met het financiële plaatje.

Het voornemen is om ARZA-activiteiten in 2017 meer op de voorgrond te laten komen.

[Terug naar inhoud](#)

4. Bij Leven en Welzijn

Het NVPJ heeft zitting in de Raad van Toezicht van BLEW, het adviesorgaan ter bescherming van de Joodse gemeenschap in Nederland.

Voor meer informatie zie de website <https://blew.nl>

[Terug naar inhoud](#)

5. CIDI

Raad van Advies CIDI

Het Verbond is vertegenwoordigd in de raad van Advies van het CIDI. Dit orgaan is in 2011 in het leven geroepen als adviesorgaan voor het CIDI-bestuur. Diverse organisaties uit 'Joods Nederland', onder meer het Verbond, die voorheen in het Algemeen Bestuur van het CIDI-zitting hadden zijn hierin vertegenwoordigd. A.L. (Lex) Levisson vertegenwoordigt het Verbond en is tevens secretaris van de Raad van Advies. De Raad van Advies heeft zich beziggehouden met de weinig bevredigende positie in het CIDI en de laatste vergadering van de Raad is uiteindelijk afgezegd wegens alle afzeggingen.

Het CIDI ziet voor de raad van Advies vooral een functie als klankbordorgaan voor de directeur/ directie en het bestuur heeft laten weten geen behoefte te hebben aan advisering door een Raad van Advies. Formeel komt dit er m.i. op neer dat dus de Statuten van het CIDI op dit punt dienen te worden aangepast.

Lex Levisson, vertegenwoordiger van het Verbond en secretaris Raad van Advies.

[Terug naar inhoud](#)

6. CIO

Het NVPJ is vertegenwoordigd in het Interkerkelijk contact in Overheidszaken (CIO). Deze organisatie heeft contact met de overheid over zaken als o.a. onderwijs en financiële situatie van de kerkgenootschappen.

Het CIO vergadert acht keer per jaar, vier keer met het moderamen en vier keer plenair. Alle bijeenkomsten vinden plaats in Utrecht.

Bij die laatste categorie samenkomsten is ook een vertegenwoordiger van het Verbond aanwezig.

Het CIO heeft een groot volume aan deelnemers van alle christelijke stromingen uit heel Nederland. Er zijn dan ook maar een beperkt aantal onderwerpen die raakvlak hebben met Joods Nederland. Echter, het CIO heeft niet alleen een groot en goed werkend netwerk,

met ondersteuning door professionele fulltime medewerkers, maar ook goede en intensieve contacten met de overheid tot op het hoogste niveau (meerdere ministeries). Het afgelopen jaar passeerden onder andere veiligheidszaken, alsmede regelmatige updates inzake ANBI (Algemeen Nut Beoogde Instellingen) middels contacten met de Belastingdienst en het Ministerie van Financiën.

Rudi Querido, vertegenwoordiger van het Verbond.

[Terug naar inhoud](#)

7. CJO-activiteiten

Het Centraal Joods Overleg bestaande uit bestuurders van NIK, Verbond, PIG, FNZ, CIDI, Bij Leven en Welzijn alsmede JMW en de Joodse jongeren- en jeugdorganisaties heeft o.a. een controlerende taak t.a.v. verschillende Joodse instituten.

Het Centraal Joods Overleg heeft in 2016 uitvoerig nieuwe statuten besproken die uiteindelijk in januari 2017 zijn aangenomen. De essentie daarvan is dat het vetorecht van elke participerende partij vervalt en dat het NIK niet meer door twee maar door één persoon wordt vertegenwoordigd, precies zoals alle andere participanten.

In 2016 vond er geregeld overleg plaats met het ministerie van Veiligheid en Justitie over de bewaking van vele Joodse instituten en met het ministerie van Financiën over de afwikkeling van SAMO. Uiteindelijk heeft het CJO in samenwerking met het ministerie een groot accountantsonderzoek laten verrichten naar de financiële afwikkeling van SAMO waarbij tot ieders opluchting geen onregelmatigheden aan het licht kwamen. Daarnaast was er geregeld overleg met de ministeries van Sociale Zaken en van OCW over adequaat onderwijs aan leerplichtigen over Jodendom, Shoah, antisemitisme en discriminatie in het algemeen.

Er werd een begin gemaakt met het leggen van contacten met de media en politici. De premier, Mark Rutte, was de keynote spreker op de Kristallnachtherdenking 2016. Er waren meer dan 500 bezoekers.

Namens het CJO,
Ron van der Wieken, voorzitter

[Terug naar inhoud](#)

8. Jong LJG Netzer

Netzer algemeen

Netzer Nederland, de jongste tak van Netzer Olami, is de jeugdbeweging van de Liberaal Joodse Gemeente. Het werd ruim drie jaar geleden opnieuw opgericht, nadat het korte tijd was weggeweest. Tegenwoordig is het, vergeleken met andere Joodse jongerenverenigingen in Nederland, een kleine maar groeiende beweging.

Nieuw leiderschap voor Netzer

Nieuwe Netzer "Madrichim"

Wij verwelkomen twee nieuwe Madrichim (leiders) bij het Netzer team: Benjamin Schrijver en Benyamin Heller! B & B (zoals wij ze noemen) zijn de leiders van de 12-14 jaar groep, en zij doen dat op een fantastisch manier!

Afgelopen zomer zijn de twee jongens naar een Joods jeugdkamp in Engeland geweest. Samen met ruim 450 mensen vanuit, onder andere, Israël, Frankrijk, Rusland en Oekraïne. Het zomerkamp was een belangrijk onderdeel van hun training in leiderschap en heeft de nieuwe leiders erg geïnspireerd en gemotiveerd.

Onze nieuwe Shinshin (vrijwilliger uit Israël tijdens een tussenjaar)

Zij kwam helemaal uit Jeruzalem om met ons te werken. Yarden is onze nieuwe Shinshin. Yarden is leider geworden van de 15-17 jaar groep, samen met Liora, en geeft ook Talmoed Tora lessen.

Netzer bestuur

De bestuursleden dit jaar zijn Jurian den Hartog, Netzer penningmeester, en Liora Scherpenhuyzen, onze senior Madricha voor de 15-17 jaar groep.

Netzer Shlichah

Netzer Nederland wordt gecoördineerd door de Shlichah (Israëlische onderwijzer) Tal Branitzky Schramm. De rol van de Shlichah is om haar kennis en ervaring over te brengen over de staat Israël en de traditionele structuur van jeugdverenigingen. De Shlichah wordt vanuit het Verbond begeleid door Hannah Verhulst en vanuit Amsterdam door Madelon Bino.

Jong LJG Netzer

Dit jaar zijn wij begonnen met het opsplitsen van sommige activiteiten in 2 leeftijdsgroepen: 12-14 (jongere Chanichim/deelnemers) en 15-17 (met meer diepgaande discussies en andere activiteiten). Actieve Chanichim in de oudere groep kunnen de Leiderschap cursus doen en Madrichim worden.

Onze activiteiten gedurende het jaar:

Jong LJG Netzer reis naar Londen

De Nederlandse Netzer groep bezoekt Londen 20-22 Oktober.

Bezoeken die werden gebracht aan de oude Joodse buurt Whitechapel, Bevis Marks synagoge en Golders Green, de Noord-Londense wijk waar veel Joden nu wonen, maar vooral een gastvrije ontvangst bij de soeka en een Sjabbat diner bij de Liberal Jewish Synagogue in de wijk St Johns Wood, gaven ons het gevoel dat wij allemaal bij één grote familie behoren en één volk, Am Echad. Tijdens ons verblijf ontmoetten wij jeugdwerkers van de Netzer RSY & LJY-jeugdbewegingen en versterkten zo onze band met progressief Jodendom in Europa.

Wij hebben uiteraard ook toeristische attracties bezocht, en wij zijn naar de bekroonde musical The Lion King geweest.

De reis was een onvergetelijke ervaring voor ons allemaal!

Jong LJG Netzer weekenden

- **Op 13-14 Mei 2016 hebben wij een druk weekend gehad.** Met 25 jongeren tussen de 12 en 16 jaar zijn wij in Muiden geweest om, onder andere, de 68e verjaardag van Israël te vieren.

We hebben Sjabbat gemaakt met een heerlijke maaltijd van Hannah. De avond hebben wij afgesloten met een schatzoektocht door het pand. Sjabbesmorgen hebben we geleerd over de Parasja van de week en dat leidde tot een mooie discussie. Verder zijn we naar het eiland Pampus geweest, hebben we een Krav Maga workshop gehad en ook een les over verschillende perspectieven op Israël nu het 68 jaar bestaat. Om het af te sluiten zijn zo'n 60 familieleden langgekomen voor het diner en heeft iedereen een mini havdala-set meegekregen om thuis havdala te maken. Het was een zeer geslaagd weekend!

- **Op 24-25 Februari 2017 hebben wij het meest geweldige weekend aller tijden gehad!** Wij waren heel blij dat deelnemers vanuit allerlei LJG's waren gekomen: Amsterdam, Rotterdam, Utrecht, Twente, Gelderland en Tilburg.

We deden veel leerzame en leuke activiteiten gerelateerd aan Israël en het Jodendom. Wij begonnen met een speciale Kabbalat Sjabbat, een Sjabbatmaaltijd en Sjabbat Zmirot. Later hebben wij geleerd over de zionistische droom en maakten we droomvangers.

Wij leerden ook over Israëlish eten, en hebben een zeer traditionele maaltijd gekookt: choelent. Ook hebben we een paar van de verschillende culturele groepen in Israël leren kennen waarbij we onze eigen tie-dye T-shirts maakten.

's Morgens hebben wij gediscussieerd over de Parasjat Hasjawoea en reisden wij door Israël van het zuiden tot het noorden met een bordspel.

Wij hebben ons Hebreeuws geoefend in een kalmerende en gezellige “Hebreeuwse letters” yoga sessie en kwamen in de IDF-stemming terwijl wij vlaggenroof en nog vele andere sportieve spellen speelden.

Hartelijk dank aan iedereen die meedeed!

Overige activiteiten

In het afgelopen jaar is het ons gelukt een heel bijzonder programma samen te stellen: een Tikoen Olam activiteit bij Artis met Sinai centrum bewoners, een muziekworkshop en vele andere activiteiten rond de Joodse feestdagen en andere gelegenheden, zoals Oneg Sjabbat, een ouders en kinderen avond en nog meer. Hier zijn een aantal foto's van de mooiste momenten:

Tikoen Olam

Een van de doelen die Netzer zichzelf stelt is om anderen te leren over Tikoen Olam - het belang van maatschappelijke betrokkenheid en je actief inzetten voor je medemens. Daarom creëren we steeds mogelijkheden om daarmee bezig te zijn. Voorbeelden zijn de bovengenoemde Artis activiteit en ook vrijwilligerswerk in het Sinai centrum bij Kabbalat Sjabbat en feestdagvieringen.

Talmoed Tora met Netzer

Wij werken enthousiast mee in het mooie jaarprogramma van Talmoed Tora lessen, waarbij wij Israël dichterbij de jongeren proberen te brengen met onze Netzer enthousiasme en energie. In het afgelopen jaar hebben wij gefocust op: liedjes in Ivriet leren, “reizen” dwars door het land Israël en de Israëlische maatschappij. Er is ook een les geweest over de kernwaarden van het Jodendom –Joodse ethiek en Tikoën Olam – waarbij wij de verbintenis hebben gelegd met Israël. Het was erg leuk om te mogen deelnemen aan het Talmoed Tora weekend en om uitgenodigd te worden door de verschillende gemeenten voor een Talmoed Tora Oneg Sjabbat, waar wij een Sjabbat quiz deden met de jongeren.

Wij zijn het afgelopen jaar doorgegaan met het toesturen van Jong LJG Netzer T-shirts naar alle LJG Bar en Bat Mitswa jongeren en erbij zijn als zij hun Bné Mitswa vieren! Ter illustratie, een aantal foto's:

LJG-jongvolwassenen

In het afgelopen jaar hebben wij samen met LJG Den Haag en LJG Amsterdam een aantal evenementen georganiseerd voor jongvolwassenen (18+) die een binding hebben met de LJG. Een aantal voorbeelden: Rosj Hasjana kookworkshop, Limmoed Sjawoet, “Het draait allemaal om marketing” evenement, Toe Bisjwat leren en voorlichting over de Masa programma's in Israël. Wij geloven dat zulke sociaal-culturele evenementen zeer waardevol kunnen zijn in de jaren waarin wij vooral bezig zijn met het opbouwen van onze professionele toekomst. Juist dan kunnen zij helpen om een netwerk, en een sociale gemeenschap, te creëren van mensen die in dezelfde fase van hun leven zijn en ook op zoek zijn naar binding en vriendschap ☺. Deze evenementen zijn geïnspireerd door TaMaR (Tnuat Magshimim Reformit) - de internationale beweging van progressieve Joodse jongvolwassenen van de WUPJ.

Evenementen

In het afgelopen jaar heeft Netzer actief deelgenomen aan de volgende belangrijke evenementen:

Jom Hazikaron/ Jom Ha'atmaoet evenement - op 11 mei 2016 waren wij aanwezig op een zeer speciale avond in het kader van Jom Hazikaron (de Israëlische herdenking van omgevallen soldaten en slachtoffers van terrorisme) en Jom Ha'atmaoet (Onafhankelijkheidsdag) georganiseerd door de zionistische jeugdbewegingen.

Jom Ijoen in Rotterdam – op 10 september waren wij bij de Jom Ijoen van LJG Rotterdam en hebben daar het jeugdprogramma georganiseerd.

Rabin herdenkingsdag - op 20 november 2016 hebben wij deelgenomen aan de Rabin herdenkingsdag met alle andere zionistische jeugdbewegingen – Bne Akiwa, Habonim en HaTzofim.

Het is ons gelukt om als gast te krijgen: Sha'anan Street van de 'Hadag Nahash' band en ook een activist in de Israëlische maatschappij, voor een discussie over de erfenis van Rabin.

Netzer Veida in Jeruzalem – afgelopen januari was de jaarlijkse Veida (wereldcongres) van alle Netzer Snifim (afdelingen). Ons bestuurslid en Madricha (leider) Liora Scherpenhuyzen is als vertegenwoordiger van Netzer Nederland erbij geweest. Tijdens de Veida voeren de snifim discussies over de jeugdbeweging ideologie, leren ze elkaars Netzer groepen kennen, en nog veel meer!

[Terug naar inhoud](#)

9. Landelijke Dialoog Commissie

De landelijke Dialoogcommissie is opgericht in 2014 en heeft tot doel om de onderlinge informatie-uitwisseling en kruisbestuiving te bevorderen inzake de dialoog tussen de kehillot van het Verbond in Nederland. En om de dialoog met denominaties buiten Verbond-verband te bevorderen. Zie vorig jaarverslag over de oprichting, taken en doelstellingen van de Commissie.

De commissieleden vormen voor elkaar en voor het Bestuur een klankbord en geven elkaar en waar nodig het Verbondsbestuur feedback. De Commissie speelt een verbindende en zo nodig een coördinerende rol voor lokale dialoog- activiteiten, maar ontwikkelt geen eigen activiteiten binnen de gemeenten. De Commissie bestond in 2016 uit de volgende leden:

Rob Cassuto (Nijmegen), Simon Cohen (Rotterdam, voorzitter), René Dotsch (Amsterdam), Hanneke Gelderblom (Den Haag), Jan Erik Grunveld (Utrecht), Rachel Reedijk (Amsterdam), rabbijn Albert Ringer (Rotterdam), rabbijn Corrie Zeidler (Tilburg) en Rudi Querido (Vertegenwoordiger/ waarnemer van het Verbond(sbestuur).

Rachel Reedijk is om gezondheidsredenen uit de commissie getreden.

Contacten worden onderhouden met OJEC, OJCM, CJO en IVV. De Commissie komt ca 4 keer per jaar bij elkaar om onderling uitvoerig op lopende zaken en thema's af te stemmen en om info te delen.

In 2016 zijn de volgende acties ondernomen:

- Na een bezoek in het voorgaand jaar aan de directie van Anne Frank Stichting is begin 2016 een oriënterend gesprek geweest met de directie van CIDI.
Inhoudelijk: Wat kunnen wij voor elkaar betekenen en waar is behoefte aan? Een goed inhoudelijk gesprek om elkaar weten te vinden wanneer dat nodig is.
- Het initiatief is opgepakt om activiteiten van de BDS-beweging in openbare ruimten aan de kaak te stellen. Dat heeft op een enkele plaats daadwerkelijk succes opgeleverd.
- Adhesiebetuiging aan alle moslimgemeenschappen en moskeeën nadat een aantal van hen een dreigbrief met hakenkruis begin van het jaar ontvingen. De reacties op deze adhesiebetuiging is landelijk breed en in grote dank aangenomen en heeft een gunstige impact gehad op relaties, zoals pers, het Ministerie van Sociale Zaken en moslimleiders (een enkele heeft het openlijk voor joodse gemeenten opgenomen ("jullie blijven met jullie handen van de synagogen af").
Afstemming van het standpunt tussen de verschillende LJG-gemeenten inzake de spanningen binnen Turkse gemeenschappen. Besloten werd dat de Commissieleden zich neutraal zouden opstellen, zowel naar binnen als naar buiten toe, terwijl men probeert om openingen te houden naar de diverse groeperingen binnen Turkse gemeenschappen.

De Commissieleden zien graag een uitbreiding van de commissie met jonge leden uit Leeuwarden/ Groningen en Maastricht.

Simon Cohen, voorzitter.

[Terug naar inhoud](#)

10. Levisson Instituut

Voorzitter	Ella Wijnschenk-Oesterman
Vicevoorzitter	Juliette Walma van der Molen
Penningmeester	Thijs ten Raa
Secretaris	David Allick
lid	Lena Herman-ten Cate (namens het Verbond)
Management Team	rabbijn Menno ten Brink (decaan)
	Reinier Munk
	rabbijn Marianne van Praag
	Francine Püttmann (directeur)
Coördinator Rimon	Matty van Eldik

Het Levisson Instituut werd in 2002 opgericht door het Nederlandse Verbond voor Progressief Jodendom, met als hoofddoel het opleiden tot rabbijn en ander leidinggevend kader voor de gemeenten en organisaties binnen het Verbond. Tot nu toe ontvingen zeven rabbijnen hun semicha.

Het Levisson Instituut organiseerde op 15 mei een Dag over het Liberaal Jodendom in het gebouw van LJG Utrecht. Drie sprekers gaven hun visie over verschillende onderwerpen in het Progressief Jodendom. Judith Frishman sprak over de ontwikkelingen vanaf de

twintigste eeuw, Chaya Brasz over de geschiedenis ervan in Nederland en rabbijn Menno ten Brink over halachische beslissingen binnen het Progressief joods Nederland.

De financiering van het Levisson Instituut werd in het verslagjaar zorgwekkend voor de toekomst. De inkomsten zijn de laatste jaren verminderd en is er een nettoverlies opgetreden. Wel zijn wij onze trouwe donateurs voor hun steun zeer dankbaar.

De rabbijnenopleiding

De opening van het nieuwe academisch jaar werd gevierd op 30 oktober in het gebouw van LJJ Utrecht. Gastspreker was Frank van Vree, de nieuwe directeur van het NIOD Instituut voor Oorlogs-, Holocaust- en Genocidestudies. Hij sprak over “De Tweede Wereldoorlog en de dynamiek van de herinnering - op het kruispunt van generaties”. Zie ook: www.levisson.nl > Foto's-Video's > Opening Academisch Jaar 2016.

Onze enige rabbijnstudent, Joram Rookmaaker, vordert goed met zijn studie, nadat hij die weer in het najaar van 2015 heeft opgepakt. Naast zijn studie is hij ook assistent-rabbijn bij de LJJ Amsterdam.

De vijfjarige opleiding tot rabbijn is van hetzelfde academisch niveau als opleidingen bij andere (buitenlandse) instituten. De Academische Commissie, bestaande uit vooraanstaande deskundigen op het gebied van joodse studie in Nederland en andere hooggekwalificeerde personen waaronder drie rabbijnen, is actief betrokken bij de opleiding. De betrokkenheid geldt ook voor de academische docenten. Hun hoofdtaak is doceren aan verschillende universiteiten in Nederland. Een beperkt aantal modules wordt verzorgd door gastdocenten uit het buitenland.

Een kerntaak van ons instituut is het opleiden van rabbijnen. In de nabije toekomst hebben wij dringend behoefte aan een nieuwe groep rabbijnen, omdat een deel van de huidige rabbijnen met pensioen zal gaan. Het blijkt echter zeer moeilijk studenten te vinden die de opleiding tot rabbijn willen volgen.

Nascholing van de rabbijnen

In het verslagjaar vonden twee verschillende nascholingen plaats. In juni leerden de rabbijnen twee keer met Leo Mock, waarbij stukken uit de Talmoed bestudeerd werden. Rabbijn Amy Scheinerman uit Baltimore in de Verenigde Staten bracht in het weekend van 26-28 augustus een bezoek aan het Levisson Instituut. Op vrijdagavond hield zij de derasja tijdens de dienst in LJJ Amsterdam en op zaterdagochtend in LJJ Den Haag. Na de dienst en lunch in Den Haag leerde zij met de aanwezige rabbijnen en andere belangstellenden. De bijscholing van de rabbijnen ging de hele zondag verder in het gebouw van LJJ Amsterdam en ook hier in aanwezigheid van geïnteresseerde LJJ-leden. Zie voor een verslag over het bezoek van rabbijn Amy Scheinerman: www.levisson.nl > Over ons > Nieuwsbrieven > Nieuwsbrief augustus 2016.

Nascholing van de voorzangers

De jaarlijkse nascholing voor de afgestudeerde Levisson voorzangers en anderen die als zodanig actief zijn in de gemeenten, werd eind augustus opnieuw in de vorm van een masterclass verzorgd door chazan Gilad Nezer en zangeres Shura Lipovsky. De nadruk lag dit keer op het Slotgebed (Ne'ila) van Jom Kipoer.

Rimon - Liberaal Joods Landelijk Onderwijs Centrum

Het landelijk liberaal onderwijscentrum Rimon, onderdeel van de Stichting Robert A. Levisson, heeft in 2016 pas op de plaats gemaakt. Voorlopig wordt er geen nieuw digitaal

lesmateriaal meer gemaakt, maar wordt wel het bestaande materiaal over jodendom en Hebreeuws op de website van Rimon (www.rimon-ljloc.nl) bijgewerkt. In november was een eerste overleg met alle hoofden van het Talmoed Tora onderwijs in de gemeenten met als doel meer gezamenlijk het Talmoed Tora onderwijs verder te ontwikkelen. Voortaan zal twee keer per jaar een dergelijk hoofdenoverleg plaatsvinden.

In het verslagjaar is nog wel de laatste videofilm met bijbehorende lessen gemaakt. De film ‘Twee kinderen en een sjofar’ over het joodse leven thuis in de maand Tisjri tijdens Rosj Hasjana en Jom Kipoer, is opgenomen met leden van de LJG Gelderland en hun kinderen. De film is te bekijken op www.rimon-ljloc.nl > Nieuwe media > Twee kinderen en een sjofar.

In het najaar van 2016 is begonnen met een nieuwe lerarenopleiding en zal in het voorjaar 2017 worden voortgezet. Nieuwe leerkrachten dienen opgeleid te worden, waarbij de grootste groep uit Amsterdam komt. De focus ligt op pedagogische en didactische vaardigheden.

In 2016 vond twee keer de landelijke nascholing voor de leerkrachten van het Talmoed Tora-onderwijs plaats, waaraan 25 leerkrachten uit het hele land deelnamen. Onderwerp van de studiedag in februari was vooral hoe het klaslokaal joods maken en wat te doen met Poeriem, maar ook gesprekken met ouders voeren en de methode Hebreeuws. De tweede studiedag in november ging over hoe je met kinderen kan praten over God en hoe je in de klas kan filosoferen.

De ba'al koree opleiding

Het Levisson Instituut organiseerde in 2014 een cursus lajenen (reciteren) van de Tora. In het voorjaar van 2016 werd het lajenen van de Haftara gedoceerd. Beide cursussen werden gegeven door Channa van Unen-Meyer.

Tora-project

Begin 2015 is het project gestart om de hele Tora in te zingen volgens de Nederlands liberale troep voor Sjabbat en deze te publiceren in de muziekbibliotheek op de Levisson website. Het project wordt uitgevoerd door Amir Naamani (LJG Den Haag) en Bram Lagendijk (LJG Rotterdam). Voor dit omvangrijke project bleek eind 2016 meer tijd nodig te zijn dan de aanvankelijk ingeschatte twee jaar. In de loop van 2017 zal met het plaatsen op de website worden begonnen.

Wetenschappelijk onderzoek

Historicus Chaya Brasz heeft in 2016 door omstandigheden besloten het project “Van Adath Jeschurun naar Adath Jesjoeroen” in een langzamer tempo voort te zetten. Dit wetenschappelijke onderzoeksproject over de religieuze ontwikkelingen binnen het jodendom in Nederland in de negentiende en twintigste eeuw, dat al enige jaren loopt, zal na afronding in het Engels worden uitgegeven door Hebrew Union College Press in Cincinnati.

Nieuwsbrief

Na drie jaar is er in augustus 2016 weer een Nieuwsbrief verschenen, in een nieuwe vorm en verstuurd via de e-mail. In het verslagjaar zijn vier Nieuwsbrieven uitgebracht. Zie ook: www.levisson.nl > Over ons > Nieuwsbrieven. Aanmelden voor de nieuwsbrief kan via contact@levisson.nl.

Sidra van de week

Wekelijks wordt een commentaar op de Sidra van de week (Parasjat hasjavoea) in het Nederlands per e-mail verstuurd aan belangstellenden. Via de website van het Levisson Instituut kan men zich hierop gratis abonneren. Alle commentaren zijn terug te lezen op www.levisson.nl > Archief > Sidra van de week.

Bibliotheek

Ook in 2016 kreeg de bibliotheek boeken aangeboden uit nalatenschappen en van mensen die hun huis aan het opruimen waren. Met zeer grote terughoudendheid worden boeken geaccepteerd, omdat de boeken binnen de bestaande collectie moeten passen en een goede aanvulling dienen te zijn.

De bibliotheek wordt gezamenlijk beheerd door de LJG Amsterdam en het Levisson Instituut.

Zie voor de catalogus: www.levissonbibliotheek.nl en www.ljgbibliotheek.nl.

Verdere informatie

Informatie over onze activiteiten, de personen die bij het Instituut betrokken zijn en andere zaken zoals de muziekbibliotheek, foto's en video's, een commentaar op de sidra van de week, links naar andere leermogelijkheden, een aantal boeiende lezingen enz. kunt u vinden op onze website www.levisson.nl. Hier vindt u tevens alle volledige jaarverslagen met financiële rapportages van de afgelopen jaren.

Francine Püttmann, directeur Algemene Zaken

[Terug naar inhoud](#)

11. Ojec

Voor het Overlegorgaan Joden en Christenen (OJEC) was 2016 een vervolg op de heroriëntatie van een jaar eerder. Het overleg bestaat ruim 30 jaar en richt zich al die tijd op een succesvolle manier op de religieuze dialoog, onderlinge verdieping en wederzijds begrip door Joden en Christenen. In die zin waren er in 2016 weer enkele zeer geslaagde bijeenkomsten maar helaas ook bijeenkomsten die moesten worden uitgesteld in verband met te weinig interesse.

Dat laatste bevreemdde. Eerder hebben wij een nieuw beleidsplan gepresenteerd waarin wij OJEC naast ontmoetingsplaats voor religieuze dialoog ook een maatschappelijke functie willen geven. Helaas signaleren wij regelmatig situaties die vanuit het oogpunt van zowel Joden als Christenen niet getolereerd zouden moeten worden. Dit thema is verschillende keren in het algemeen bestuur bediscussieerd met als uitkomst dat OJEC zich meer gaat profileren. Met de religieuze dialoog als motor, met de Joods-Christelijke waarden als basis, wil OJEC meer als maatschappelijke luis in de pels gaan opereren. Dit beleidsplan is naar de resp. achterbannen gepresenteerd en goed ontvangen.

Waarom dan minder interesse? Als OJEC hebben wij daarop gereflecteerd. Zijn wij initiator of uitvoerder? Moet OJEC het beleid bepalen of juist vorm of uitvoering geven aan de wensen van de organisaties en/of kerken die het vertegenwoordigt? Met die vraag zijn wij op dit moment met hen in gesprek en zijn wij bezig de band met de achterbannen te versterken. Tegelijkertijd gaan de activiteiten voor de religieuze dialoog verder, dat is uiteindelijk de motor van OJEC.

Sinds eind 2016 is de samenstelling van het Dagelijks Bestuur op enkele plaatsen gewijzigd, o.a. is Pieter Goedendorp teruggetreden als voorzitter en opgevolgd door Piet van Midden.

De financiële situatie blijft nog aandachtspunt. Over 2015 heb ik aangegeven dat het was gelukt het steeds maar oplopende jaarlijkse verlies te beperken. In 2016 is deze trend omgebogen en was de exploitatie sluitend. Toch is het zaak ook de komende jaren vinger aan de pols te houden. Ook voor 2017 ligt er ondanks de extra activiteiten een sluitende begroting. Extra gelden blijven nodig om de nieuwe rol op een goede manier vorm te geven. Dit kan vooral door uitbreiding van het aantal aangesloten organisaties en het verkrijgen van meer subsidies.

Al met al is OJEC met veel energie 2017 ingegaan. Interesse? Kijk op www.ojec.org

Elja Schwarz,
penningmeester OJEC en vertegenwoordiger van het Verbond

[Terug naar inhoud](#)

12. Sja'ar

In 2016 heeft Sja'ar drie nieuwe boeken gepubliceerd en meegewerkt aan de totstandkoming van de machzor voor de Hoge Feestdagen en die voor de Pelgrimsfeesten.

In 2016 kwamen de volgende nieuwe boeken uit:

- Sammie Spin viert zijn eerste Jom Kipoer
- Sammie Spin viert zijn eerste Poerim
- De Joman 5777-5778; een Joodse agenda met een progressieve, liberale signatuur

In nauw overleg met het Verbond heeft Sja'ar tezamen met het College van Rabbijnen (CvR) van de Liberaal Joodse Gemeenten medio 2015 het initiatief genomen om dit langjarige project een nieuwe impuls te geven. De huidige machzor, het gebedenboek voor Rosh Hasjana en Jom Kipoer, de Hoge Feestdagen, is ruim vijftig jaar oud en raakt gedateerd. Al jaren wordt daarom gedacht aan een geheel nieuwe editie van dit belangrijke werk.

Na een moeizame start is een nieuwe projectleider, Bert Schuchmann, voortvarend aan de slag gegaan. De machzor is een langjarig en complexe project dat de inzet van een groot aantal rabbijnen, externe deskundigen en vrijwilligers vergt. Naast een Redactieraad uit het College van Rabbijnen is begin 2017 is een meelezersgroep uit LJG leden samengesteld.

Het ligt in de bedoeling dat reeds met Kol Nidrei 5778 (2017) gebruik kan worden gemaakt van een proefmachzor. Aan de hand van reacties van gebruikers zal dan de definitieve versie van het complete boek tot stand komen.

Tot de taken van Sja'ar als uitgever behoort het regelen van de financiering. Er hebben zich reeds enkele stichtingen en particulieren bereid verklaard om een substantiële bijdrage te leveren.

Eind 2016 heeft Sja'ar als uitgever en financier ondersteuning geboden bij de totstandkoming van een machzor voor de sjalosj regaliem, de Pelgrimsfeesten. Dit boek is samengesteld en vormgegeven door Bram Lagendijk onder auspiciën van de rabbijnen

Albert Ringer en Corrie Zeidler. Het kon met Pesach 5777 (april 2017) voor het eerst gebruikt worden.

Andere ontwikkelingen

In februari 2016 nam Sja'ar de geheel in eigen beheer en door bestuursleden gebouwde website in gebruik. De combinatie van de aantrekkelijke webwinkel met het betaalgemak via iDeal heeft duidelijk bijgedragen aan een beter bereik van de doelgroep en een hogere afzet van boeken. De inhoud wordt actief bijgehouden en bijvoorbeeld afgestemd op de feestdagen. Naar aanleiding van de ingebruikname van de website heeft Sja'ar ook in verschillende bladen en nieuwsmedia aandacht gekregen, wat de bekendheid van de site ten goede kwam.

Een ander project vormde de vernieuwing van de statuten die voor het laatst in 2001 waren gewijzigd. In de nieuwe statuten zijn de doelstellingen aangescherpt en is de verhouding met het Verbond beter geregeld. Sja'ar is de gedelegeerde uitgever namens het Verbond.

Philip Menco, voorzitter

[Terug naar inhoud](#)

13. Stichting Levend Joods Geloof/Joods nu

In dit jaar zijn geen nummers van Joods Nu verschenen. Door een financieel geschil met het bestuur van de Stichting Levend Joods Geloof staakte de hoofdredacteur, Karen Waterman, haar werkzaamheden bij Joods Nu. De voltallige redactie volgde haar voorbeeld waardoor de uitgave van Joods Nu tijdelijk gestaakt moest worden. Het bestuur is de hoofdredacteur en haar mederedacteuren erkentelijk voor het werk dat zij gedurende 2 jaren hebben verricht.

Het bestuur bestond in 2016 uit: Ron van der Wieken, voorzitter; Fred Salomon, secretaris; Erik Friedeberg, penningmeester; Corinne van Barneveld, lid; Liane van Dantzig, lid.

Uit een enquête is gebleken dat de lezers het blad waardeerden. Dit was voor het bestuur aanleiding na te gaan of een herstart mogelijk was. Uit het uitbrengen van Joods Nu afgelopen Pesach 2017 mag blijken dat dit het geval was. Wij zijn verheugd dat de nieuwe hoofdredacteur, Hester Otter, deze functie op zich heeft willen nemen en wensen haar en haar redactieleden veel succes toe.

Namens de stichting Levend Joods Geloof,
Fred Salomon, secretaris

[Terug naar inhoud](#)

14. Bijzondere gebeurtenissen in 2016 waren o.a.

ANBI - vanaf 1 juli 2016 ging de Belastingdienst controles uitvoeren. De NVPJ heeft alle kehillot en aanverwante stichtingen en verenigingen nogmaals hierop gewezen. Alle websites dienen de door de Belastingdienst gevraagde gegevens te tonen.

Joodse Omroep - met ingang van 1 januari 2016 is de Joodse Omroep opgehouden te bestaan. De programmering van de Joodse stroming zal worden gecontinueerd door de Evangelische Omroep. Tweemaal per jaar is er overleg tussen de EO en vertegenwoordigers van de drie Joodse kerkgenootschappen over de wijze waarop het Joodse geluid binnen de publieke omroep door de EO wordt gerepresenteerd.

Federatie van Liberaal Joodse Vrouwen - per 1 maart 2016 is de Federatie van Liberaal Joodse Vrouwen opgeheven.

College van Rabbijnen - op 9 februari 2016 vond het jaarlijkse overleg tussen het CvR en het DB van het NVPJ plaats. Het is prettig om eenmaal per jaar een podium te hebben waarop diepgaand met elkaar van gedachten gewisseld kan worden.

Machzor project - In 2016 is, onder auspiciën van het Verbond met als uitgever Sja'ar, de herziening van de bestaande Machzor (gebedenboek voor Rosh Hasjana en Jom Kipoer) gestart. Dit meerjaren project is voortvarend ter hand genomen door projectleider Bert Schuchmann. De projectleider wordt terzijde gestaan door vertegenwoordigers vanuit het College van Rabbijnen (de Redactieraad) en een meelezersgroep van LJG leden. Zie verder onder Sja'ar.

Landelijke Oneg Sjabbat - 4 juni 2016 vond de jaarlijkse Oneg Sjabbat/Verbondsdag plaats in de 290 jaar oude Snoge van LJG Den Haag. Er was keuze uit maar liefst 3 sjabbatdiensten en daarna kon men deelnemen aan een voortreffelijk georganiseerd interessant en gevarieerd programma.

Joman: - Ook in augustus 2016 is er weer een Joman uitgebracht voor de jaren 5777 en een deel van 5778, nl september 2016 t/m december 2017.

Levisson - in november 2016 vond het jaarlijkse overleg met de Stichting Levisson plaats.

Website/Nieuwsbrief - Het bestuur van het Verbond heeft in 2016 Tanja Verstelle gevraagd te inventariseren of de digitale communicatie kon worden verbeterd en het beheer van de websites van Chanan Aronson over te nemen. Zij heeft de aanbeveling gedaan in de communicatie duidelijker tot uitdrukking te brengen wat het Verbond doet. Zij actualiseerde de eigen website van het Verbond binnen de huidige technische mogelijkheden. Sinds juni 2016 verzorgt zij iedere maand een digitale nieuwsbrief. Vanaf januari 2017 doet zij dit samen met bestuurslid Frank Cohn.

Zij deed daarnaast aanbevelingen voor eenvoudige technische verbeteringen voor de websites, waarmee zowel de veiligheid van de websites als het gebruiksgemak voor de webmasters en bezoekers van de websites toeneemt. Ook bieden de voorstellen mogelijkheden voor verdere modernisering van het uiterlijk van de websites en integratie van social media en nieuwsbrief. Het bestuur is naar aanleiding van haar voorstellen op zoek gegaan naar een nieuwe website-leverancier (website-host) die bereid is zo veel mogelijk van de voorgestelde aanpassingen voor de websites binnen het beperkte budget dat er voor beschikbaar is te realiseren.

Financiële Controle Commissie - Rolf Kat vormt samen met Deborah Günzburger de FCC van het NVPJ.

JMW - In de Gemeenschapsraad hebben namens het NVPJ zitting Rudi Querido (vicevoorzitter), Hadassah Conen, Simon Cohen en Leonie Cramwinckel.

15. Berichten uit de kehillot

LJG Amsterdam

1. Opnieuw is het ledental gegroeid, tot ver boven de 1000 familie-eenheden.
2. Het aantal kinderen dat Talmoed Tora onderwijs volgt is stabiel gebleven. Het Hoofd onderwijs, Ina Vijzelman, is na een dienstverband van meer dan een kwart eeuw teruggetreden. Wij zijn haar zeer erkentelijk voor de wijze waarop zij aan haar taak invulling heeft gegeven. Na haar terugtreden is Doortje Van Unen als interim-hoofd aangesteld om de benoeming van een opvolger voor te bereiden. Inmiddels zijn Anne-Marie van Hilst en Lea Abram als hoofd onderwijs benoemd: een duobaan dus. Hun taakafstemming is in goed overleg geregeld. Wij zijn Doortje zeer erkentelijk voor haar inbreng en wensen Anne-Maria en Lea veel succes toe.
3. Naast de religieuze kernactiviteiten vinden er ook veel andere activiteiten in sjoel plaats. Niet alle leden zijn even religieus en hebben meer belangstelling voor andere Joodse onderwerpen. Deze zijn in velerlei vorm aangeboden: op muzikaal, literair, educatief en sociaal terrein. Onze sjoel is zonder overdrijving uitgegroeid tot Joods Centrum van Amsterdam.
4. Dit alles bleek mogelijk dankzij de professionele inzet van rabbinaat, directie en hun ondersteuning en het onderwijsteam alsmede van de talloze vrijwilligers.

Fred Salomon, voorzitter LJG Amsterdam

LJG Den Haag

Het bestuur van de LJG Den Haag kijkt met tevredenheid terug op 2016: een stabiel jaar met vele culturele activiteiten en een licht groeiend ledenaantal.

Als kehilla hebben wij met elkaar invulling gegeven aan de diensten en feestdagen, met elkaar de simches van bné mitswa en choepot beleefd en helaas ook lewajot uitgevoerd. In een overvolle sjoel werden de hoge feestdagen gevierd en op Toe Bisjwat hebben we onze jaarlijkse traditie voortgezet om de nieuwe leden welkom te heten en de vrijwilligers van het jaar in het zonnetje te zetten.

Wij kunnen bouwen op een enthousiaste groep vrijwilligers, die mee helpt de wekelijkse en bijzondere activiteiten vorm en inhoud te geven, zorg draagt voor medeleden en culturele activiteiten organiseert. Bijzonder succesvol zijn de activiteiten voor jongeren en jongvolwassenen zoals het periodieke "Dinner and Dialogue". Dit jaar zijn we ook begonnen met een nieuwe activiteit voor jonge ouders: "Bagels and Baby's". Dit was een groot succes en wordt voortgezet.

Eveneens zeer succesvol zijn de rondleidingen, die aan scholieren worden gegeven in onze sjoel. Hierbij maken scholieren kennis met het Jodendom en krijgen zij de gelegenheid om met elkaar in gesprek en dialoog te gaan. Jaarlijks ontvangen wij duizenden leerlingen uit de regio groot Den Haag. Daarnaast vinden regelmatig rondleidingen plaats voor vertegenwoordigers van de overheid en het bedrijfsleven bij verhuur van onze Glazen Zaal.

Hoogtepunt in het afgelopen jaar was de feestelijke en succesvolle Oneg Sjabbat, die door de LJG Den Haag werd georganiseerd. Ook het initiatief "bring a friend" was zeer succesvol en wordt in het jaar 2017 voortgezet.

Tijdens haar jaarlijkse beleidsdag heeft het bestuur wederom allerlei aspecten uit het afgelopen jaar tegen het licht gehouden. Ook werden er plannen gemaakt en visie ontwikkeld voor de korte, middellange en lange termijn.

Daarenboven bereidt het bestuur zich voor op de viering van het 300 jarig bestaan van de Haagse Snoge in 2026 o.a. met de plannen voor een project "geschiedschrijving".

Namens het bestuur van de LJG Den Haag
Christel Kuhlmann, secretaris

LJG Flevoland

Verslag religieuze zaken

In 2015 waren er 23 activiteiten, waaronder zeven huiskamerbijeenkomsten, elf vrijdagavonddiensten waarvan twee met tora lezing en twee Tora studies met havdala aan het eind van de sjabbat. De overige bijeenkomsten hadden betrekking op de feestdagen. Poerim, Soekot in combinatie met Simcha Tora en Chanoeka is gevierd in samenwerking met Di z'n Koffie van JMW. Dit verliep in goede harmonie en succesvol en met veel belangstelling.

Ook de belangstelling voor de tora-studies in combinatie met havdala en maaltijd genoten grote belangstelling.

Naast de mooie dingen was er ook een schaduwzijde. Een paar keer was op de diensten geen minjan met op de laatste dienst van 2015 was er, buiten de gasten, amper een handvol personen aanwezig waren.

De vrijdagavonddiensten werden gehouden in het kerkencentrum te Almere-Haven. Daar wordt gebruik gemaakt van één van de vergaderzalen. Tevens kan ongestoord gebruik worden gemaakt van de keukenfaciliteiten. De beheerders en gebruikers zijn ons zeer welgezinnd.

Buiten de reguliere activiteiten was ik op religieus gebied ook betrokken bij de volgende zaken:

Bij de catechese aan kinderen van de Protestantse Kerk Nederland (PKN) te Almere-Buiten werd op een avond het thema Joods Pesach besproken. Voor het eerst waren daar ook de ouders van de kinderen bij aanwezig. Het was een boeiende en leerzame avond voor iedereen.

In Goede Rede huisvesten zich zeven religieuze stromingen. Voor het eerst werd in september de opening van het kerkelijk jaar gevierd (één dag voor soekot). Het thema was 'samen onder één dak'. Mij is gevraagd hieraan medewerking te verlenen. In de grote zaal stond een loofhut, die mede versierd werd door de daar aanwezige kinderen en door mij werd een toespraak gehouden over de betekenis van het Loofhuttenfeest, vroeger, nu en in de toekomst.

Tevens is er een Joods leerhuis in Almere waar ongeveer 15 – 20 personen aan deelnemen. Zij houden hun studieavonden over Joodse onderwerpen in De Goede Rede te Almere-Haven. Deze zijn ook toegankelijk voor onze leden en enkelen van ons doen hieraan mee. Het leerhuis wordt veelal geleid door Benjamin Heyl en wordt regelmatig ondersteund door mij.

In Lelystad was ik betrokken bij het Ontmoetingsfestival bij Atolplaza waar een kraam was voor de diverse religieuze stromingen.

Het Bureau Gelijke Behandeling Flevoland worden zaken behandeld met betrekking op discriminatie e.d. Voor zaken die betrekking hebben met religie en LHTB geef ik mijn medewerking.

Vooruitzichten

Er is een geheel nieuw bestuur aangetreden. Daardoor zal de voorzitter mondeling een toelichting geven wat het komende jaar te verwachten is.

H. Harry Z. Knot
Religieuze Zaken LJJG Flevoland

LJJG Friesland (voorheen LJJG Heerenveen)

LJJG Gelderland

In 2016 ging een van onze leden met alya naar Israël en vertrok een ander naar het westen des lands. Een aantal jongere gezinnen met kinderen werd lid, waardoor ons aantal gezinseenheden ongeveer 80 bleef.

Tijdens bezinningsdagen heeft het bestuur zich beraden over de problemen met betrekking tot de opvolging van bestuursleden en de wensen tot verandering van de bestuursvorm van de gemeente, noodzakelijk om toekomstbestendig te blijven. Als resultaat van deze bezinningsdagen hielden we gesprekken met onze jongere leden om hun betrokkenheid en mogelijkheden voor commissie- en bestuursdeelname te peilen. Gelet op de toekomst heeft de LJJG Gelderland ook haar Reglement en Huishoudelijk Reglement gemoderniseerd.

Door de toename van jongere gezinnen in de afgelopen jaren is het aantal kinderen dat het onderwijs volgt substantieel toegenomen. Zo zullen in 2017 drie jongeren hun bat mitzwa doen.

Veel aandacht van het bestuur gaat uit naar de veiligheid van onze leden. In overleg met het bestuur van de Stichting De Dierense Sjoel, de Politie, de regionale en landelijke veiligheidsdiensten en de Stichting Bij Leven en Welzijn worden veiligheidsmaatregelen geëffectueerd.

In de loop van het jaar kennen we vele hoogtepunten. De enorme inzet van bestuur, commissies en leden maken de LJJG Gelderland tot een bloeiende gemeente. Dit is mede te danken aan de inspiratie van degene, die ons voorgaat in de diensten.

Michaël Mendel

PJJG Noord- Nederland

LJJG Rotterdam

LJG Twente

LJG Utrecht

Het ledental van de LJG Utrecht is in het jaar 2016 exact gelijk gebleven, maar natuurlijk was er wel wat verloop. Zo gingen 2 van onze leden op aliya. Op 31 december 2016 telde onze kehilla nog steeds 85 leden verdeeld over 74 gezinseenheden. Eén aspirant-lid voltooide in 2016 zijn gioer en kon dus lid worden.

Nu is er weer één aspirant-lid. We hadden het voorbije jaar 4 bné mitswa. Van 2 van hen werd het feest in Utrecht gevierd. 2 anderen staken op erev Sjabbat bij ons de kaarsen aan maar hun feest vierden ze bij familie in Israël.

In grote lijnen hebben wij ons schema van sjoeldiensten gehandhaafd. Eens in de 2 weken is er een dienst: eenmaal op vrijdagavond en eenmaal op de sjabbes morgen. En natuurlijk zijn er diensten op alle jamiem toviem.

De LJGU onderhoudt contacten met besturen van diverse moskeeën, en nemen wij deel aan interreligieuze ontmoetingen.

De contacten met de burgemeester & politie van Utrecht m.n. op het gebied van veiligheid zijn heel goed.

Hiernaast is een aantal leden actief om diverse activiteiten te organiseren.

- Ook in het voorbije jaar hebben wij deelgenomen aan het project “Leer je burens kennen” en zijn er drie sessies bij ons gehouden met middelbare schooljeugd.
- Ons gemeentelid Anat Keysar heeft een reeks van 20 lessen Ivriet gegeven op de zondagochtenden.
- Onder leiding van Tiny Middleton en rabbijn Navah Tehila zijn er frequente lernbijeekkomsten georganiseerd over diverse onderwerpen. Op donderdagavond zijn er soms filmavonden, en op vrijdagavond zijn er na de dienst soms lezingen die georganiseerd worden door onze culturele commissie of de Groep van vrouwen.
- De Talmoed Tora lessen werden 2x in de maand verzorgd door Gaby Schrijver met de assistentie van Kai Bolwijn.

Max Samson, secretaris LJG Utrecht

[Terug naar inhoud](#)

Mei 2017

Ellen Schrijver-Stokvis, secretaris NVPJ